

Románia legyártotta a prototípust. A korrupt vezetőréteg azóta is bánja. És hadakozik vele derekasan. Nem csoda, hogy a Balkán berzenkedik az ötlettől.

A nyugat-balkáni régióhoz tartozó államok csatlakozásának kérdésében a korrupcióellenes harc, egy szilárd igazságügyi rendszer bevezetése, a jogállamiság vagy a sajtószabadság tiszteletben tartása továbbra is elsődlegesek maradnak az Európai Unió számára. A korrupciót olyan betegségnek tekinthetjük, mely valamennyi balkáni államban jelen van,

különböző formákban újra és újra megjelenik és létrehozza a szóban forgó országok fejlődésével kapcsolatos politikai-társadalmi bizonytalansági érzést.

A nyugat-balkáni államok EU-integrációs folyamata új szakaszába lépett a 2017. júniusi trieszti csúcstalálkozó után, ahol kihangsúlyozták ezen országok csatlakozását akadályozó fő gondokat: a korrupciót és az államok közötti együttműködés nehézségeit, melyeket az állítólagos nacionalista követelések okoznak. Az EU el akarja ásni ezt a „csatabárdot”, hogy a gazdasági és intézményi együttműködésre vonatkozó politikai párbeszédet indíthasson el. Az európai vezetők egységre biztattak, azt kívánva, hogy ez a régió is része legyen a közösségi tömbnek. Maga Emmanuel Macron elnök mondta azt, hogy „Európát újra kell építeni”, egy új tervet jelentett be az EU-bővítésére nézve, tekintettel arra, hogy Oroszország és Törökország már megcélzott bizonyos országokat ebben a térségben. Ugyanezen csúcstalálkozó keretében Angela Merkel ezeknek az államoknak a tartós fejlődésére utalt, amelyre törekedniük kellene a csatlakozási feltételek teljesítéséhez.

A Brüsszel által javasolt megoldás egy közös regionális piac létrehozása

a nyugat-balkáni államok törvényharmonizációjának és gazdasági kapcsolataik javításának reményében. Néhány állam, de bizonyos külföldi befektetők is szkeptikusan viszonyulnak az EU által egy közös gazdasági piacon keresztül elősegített regionális kohéziós politikához. Az olyan volt jugoszláv államok, mint Montenegró vagy Koszovó attól tartanak, hogy Szerbia gazdaságilag dominánssá válhat ezen a közös piacon. Másodsorban a külföldi befektetők nem rendelkeznek garanciával arra, hogy ez a terv csökkentené a korrupció mértékét. Erre vonatkozóan az európai vezetők mindig is kiemelték egy szilárd igazságügyi rendszer szükségességét, hogy biztosítható legyen ezeknek az országoknak a fenntartható fejlődése.

Akár szegénységről, társadalmi egyenlőtlenségekről, a jogállamiság megsértéséről, a döntéshozatali átláthatóság hiányáról, akár a külföldi befektetések hiányáról beszélünk, ezeket a gondokat mind a korrupció generálja. E tekintetben az EU-csatlakozásra törekvő nyugat-balkáni államok súlyos gondokkal küszködnek a korrupcióellenes harc terén. Az igazságügyi reformok elsődleges fontosságúak. A jelentések szerint a fő okokat

a szilárd igazságügyi rendszer hiánya, az igazságszolgáltatási tevékenység politikai ellenőrzése

és a civil társadalom és a média tevékenységének gyengülése jelentik.

A rosszul megszervezett igazságügyi rendszer Albániában az igazságszolgáltatás függetlenségének hiányát okozza, különösen a bírók kinevezése terén, ahol a köztársasági elnök és a parlament közötti intézményi természetű konfliktusok is jelen vannak. Ebben az országban a kábítószercsempészés és a maffiaellenes harc is gondot okoz. A tiranai hatóságok jelenleg megpróbálnak fellépni ezek ellen, országos programot indítva ezzel kapcsolatosan.

Bosznia-Hercegovinában a szarajevói központi hatalom és a Banja Luka-i állami entitás közötti intézményi jellegű konfliktus okozza a fő gondot. Ez az egyszerre intézményi és politikai konfliktus minden téren visszaesésekhez vezet.

Macedónia Köztársaságban az igazságszolgáltatás különféle lépéseket indított a 2017. áprilisi incidensekkel kapcsolatosan, amikor az ellenzéki párt szimpatizánsainak egy csoportja behatolt a skopjei parlament épületébe és ott erőszakosan lépett fel. A rendőrség 2017 novemberének végén 36 személyt tartóztatott el, köztük az állam különféle hivatalosságait is, a volt belügyminiszterrel az élen. A macedóniai ügyészség „alkotmányos renddel és biztonsággal szembeni terrorista fenyegetés” vádjával vizsgálja az ügyet. Egyes macedóniai politikusok kivizsgálása az igazságszolgáltatás első lépése a Zoran Zaev által vezetett nyugatbarát új kormány hatalomra kerülése után. Nagyon valószínű, hogy a következő lépés azoknak a személyeknek a kivizsgálása lesz, akik a macedón főváros központjának újraépítéséről döntöttek, melynek költsége meghaladta a 680 millió eurót. Ez az építkezés továbbra is nagyon vitatott a hasznosságát, de a közpénzek elköltését, valamint a Görögországgal meglévő diplomáciai kapcsolatot illetően is, mely azt állította, hogy Nagy Sándor óriási szobrának elhelyezése a város központjában a szomszédos ország irredenta gesztusa.

A szomszédos Szerbiában az egyik nemzetközi civil szervezet leleplezte a Szerb Haladó Párt elnökválasztási kampány alatti illegális finanszírozását. A vizsgálatból kiderül, hogy a támogatások névtelen személyektől érkeztek, holott a szerb törvény ezt tiltja. Ebben az esetben az adományozók 98 százaléka (7.000 személy) ugyanazt az összeget (320 euró) fizette be. Egyes információk szerint állítólag pártvezetők folyamodtak ezekhez a személyekhez, hogy végrehajtsák a támogatásokat. Az elnökválasztási jelölt, Szerbia jelenlegi államfője tagadja a vádakat és a nem hatékony szerb igazságszolgáltatásra bízza az ügy kivizsgálását.

Ezeken az egyedi korrupciós ügyeken túlmenően,

a balkáni államokban azonos minta jellemzi az igazságszolgáltatás függetlenségének hiányát.

Létezik a kérdéses országokban országos hatóság a korrupciós ügyek felügyeletére és kivizsgálására? Igen, léteznek különféle korrupcióellenes ügynökségek, de ezeknek nincs hatáskörük eseteket kivizsgálni és gyanúsítottakat bíróság elé állítani. A nemzetközi sajtóban sok szó esett a korrupcióellenes harc romániai intézményeiről. E tekintetben a Dunától délre lévő szomszédaink érdeklődést mutattak a DNA (Országos Korrupcióellenes Igazgatóság – a szerk.) által alkalmazott módszerek iránt. Románia, különösen a nyugat-balkáni országok számára, modellje lehetne a korrupció elleni harcnak és – miért ne?! – akár exportálhatná is ezt a modellt. Ne feledjük, hogy 2019-ben Románia veszi át az Európai Unió Tanácsának elnökségét, hazánknak pedig az a feladata, hogy főleg az európai ügyek kérdéskörében megerősítse helyzetét a régióban. A politikai osztálynak az igazságszolgáltatás különféle módszerekkel történő meggyengítésére irányuló próbálkozásai nem tesznek egyebet, mint hiteltelenítik Románia helyzetét a régióban, csökkentve hazánk esélyeit arra, hogy jó közvetítő és pozitív példa legyen az EU-hoz csatlakozni kívánó ezen országok számára.

(foter.ro)